

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL ORADEA

Secția penală și pentru cauze cu minori

dosar nr. 475/35/2014

Număr operator de date cu caracter personal: 3159

ÎNCHEIERE

Cameră de consiliu din data de 23 aprilie 2015

Complet constituit din:

Judecătorul de cameră preliminară: S L

Grefier: A I

Ministerul Public este reprezentat de către procuror Popovici Minodora din cadrul Direcției Naționale Anticorupție – Serviciul Teritorial Oradea.

Pe rol plângerea formulată de către petenta **P. (fostă N.) S.**, împotriva soluției de renunțare la urmărire penală pentru săvârșirea infracțiunii de încercare de a determina mărturia mincinoasă, prevăzută de art. 261 alineat 1 din Codul penal 1968, dată în rechizitoriul nr. 103/P/2013 din data de 28.10.2014 de către Direcția Națională Anticorupție – Serviciul Teritorial Oradea.

La apelul nominal făcut în cauză se prezintă petenta P. S., asistată de apărătorul ales avocat D. R., din cadrul Baroului Bihor, conform delegației de la dosar nr. 55165 din data de 03.12.2014.

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei în sensul celor de mai sus, învederându-se instanței faptul că s-a depus la dosarul cauzei o excepție de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 341 alin.6 lit. c Cod procedură penală, precum și o cerere prin care se solicită sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vedere soluționării unei chestiuni de drept, după care:

Instanța învederează părților că a fost repusă cauza pe rol pentru a se pune în discuție excepția de neconstituționalitate a art. 341 alin. 6 lit. c Cod procedură penală.

Apărătorul petentei P. S., avocat D. R., depune la dosarul cauzei o cerere prin care solicită instanței să sesizeze Înalta Curte de Casație și Justiție privind dezlegarea a unei chestiuni de drept.

Nemaifiind alte cereri, judecătorul de cameră preliminară pune în discuția părților excepțiile invocate.

Apărătorul petentei P. S., avocat D. R. arată că susține ambele cereri formulate de petentă, atât cererea privind sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea dezlegării unei chestiuni de drept, cât și sesizarea Curții Constituționale, arătând că au fost încălcate dispozițiile naționale cât și cele prevăzute în Convenția Europeană a drepturilor omului privind dreptul la un proces echitabil.

Consideră că este nelegal faptul că există posibilitatea de a se face plângere împotriva unei soluții de renunțare la urmărirea penală, dar nu există un text legal

prin care să se dea o soluție în cazul în care plângerea este fondată. Arată că chiar dacă se va constata că fapta nu există sau nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege, sau că nu sunt probe că s-a săvârșit fapta, instanța nu are nicio dispoziție legală pentru a se critica soluția de renunțare la urmărirea penală.

Reprezentanta parchetului apreciază că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate pentru a fi sesizate cele două instanțe.

JUDECĂTORUL DE CAMERĂ PRELIMINARĂ

Constată că, la data de 3.12.2014 s-a înregistrat pe rolul instanței plângerea formulată de petenta P. S. împotriva soluției de renunțare la urmărirea penală dispusă prin rechizitoriul din 29.10.2014 emis în dosarul cu nr.103/P/2013 al DNA Serviciul Teritorial Oradea sub aspectul săvârșirii infracțiunii de încercare de a determina mărturia mincinoasă, solicitând admiterea plângerii și, în baza art. 341 alin.6 litera c Cod procedură penală schimbarea temeiului de drept al soluției de clasare.

În motivarea plângerii s-a arătat că prin rechizitoriul mai sus menționat s-a dispus în baza art.314 Cod procedură penală raportat la art.318 Cod procedură penală renunțarea la urmărirea penală față de petenta, avându-se în vedere limitele de pedeapsa prevăzute de lege, conținutul faptei, modul și mijloacele de săvârșire, scopul urmărit, împrejurările concrete de săvârșire și lipsa unui interes public.

A arătat petenta că soluția corectă ar fi fost aceea de clasare întrucât fapta nu exista, iar în subsidiar, întrucât fapta nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege.

Ca stare de fapt procurorul a reținut că la data de 9 ianuarie 2014, cu ocazia audierii martorei O. G., petenta, în calitate de apărător ales al inculpatului P. C., în substituirea avocatului D. R., s-ar fi adresat acesteia cu expresiile „Se învârte roata , Răata morii se-nvârtește , Se întoarce Doamne roata, Jac - Jac - Jac ” folosind un ton amenințător și o atitudine de superioritate . Aceste expresii ar fi fost percepute de martoră „ca și amenințare pentru declarația pe care o dăduse în calitate de martor în legătură cu inculpatul P. C.”.

Tonul amenințător al petentei, precum și expresiile folosite i-ar fi creat martorei o stare de stres iar a doua zi martora a depus o cerere la DNA Oradea prin care a solicitat procurorului de caz ca pe viitor să nu mai fie audiați în prezența acesteia deoarece ar fi afișat față de aceștia un ton iritant și provocator.

Pentru a înțelege circumstanțele în care s-a derulat incidentul din data de 9 ianuarie 2014, s-a învederat conduita reprobabilă a martorei care , după ce a fost audiată a coborât jos în hol, la fel ca și petenta, unde martora era așteptată de soțul acesteia – O. V..

Cei doi au început o discuție pe tema declarației pe care urma să o dea imediat acesta din urmă, motiv pentru care petenta le-a atras atenția că este neprocedural să discute pe această temă, sugerându-le că acasă pot aborda fără probleme aceste aspecte. Martorul O. V. a urcat la audieri, martora continua să vîcîfereze pe această temă în timp ce petenta se uita pe telefonul mobil. Văzând

conduita și reacția ei petenta a început să fredoneze un vers al unui cunoscut șlagăr „Roata morii se-nvârtește, Țac-Țac-Țac”.

Potrivit art. 261 alin 1 cod penal din 1968, încercare de a determina mărturia mincinoasă este fapta persoanei care, prin constrângere sau corupere, încearcă să determine o persoană să dea declarații mincinoase într-o cauză penală, civilă sau disciplinară sau în orice altă cauză în care se ascultă martori și se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Latura obiectivă a infracțiunii de încercare de a determina mărturia mincinoasă constă în elementul material, două cerințe esențiale, urmarea imediată și legătura de cauzalitate.

a) elementul material constă în acțiunea de „a încerca determinarea” unei persoane să dea declarații mincinoase, să efectueze părținator o expertiză sau o interpretare necorectă încercarea de a determina mărturia mincinoasă este prin urmare o infracțiune comisivă, al cărui element material se poate realiza numai prin acțiuni.

Fredonarea de către petenta a versului „Roata morii se-nvârtește, Țac-Țac-Țac” nu se circumscrie elementului material al infracțiunii prevăzută de art. 261 alin 1 Cod penal, procurorul făcând doar simple speculații cu privire la interpretarea acestui vers. Potrivit practicii (Curtea de Apel Iași, secția penală-decizia nr. 312/2000) pentru existența acestei infracțiuni este necesar ca inculpatului să fi determinat martorul să declare mincinos privitor la o împrejurare esențială care are importanță în soluționarea justă a cauzei. Dacă afirmațiile mincinoase se referă la împrejurări care nu sunt esențiale pentru judecată, fapta nu constituie infracțiune. Simpla fredonare a versului menționat nu reprezintă în sine o acțiune de determinare a martorei să dea o declarație mincinoasă, mai mult, nu se poate susține că acțiunea petentei ar fi determinat martora să declare mincinos în legătură cu faptele penale reținute în sarcina inculpatului P. C..

O astfel de acțiune trebuie să fie susținută de materialul probator iar dacă procurorul afirmă existența unui fapt în acuzare, acestuia îi incumbă și sarcina probării acuzației.

În acest sens s-a evidențiat faptul că nici un moment martora O. G. nu a susținut că petenta ar fi încercat să o determine să declare mincinos, ci doar a solicitat procurorului de caz ca pe viitor să nu mai fie audiată în prezența ei deoarece ar fi așifăț față de ea și soțul ei un ton iritant și de superioritate.

Pentru realizarea elementului material al infracțiunii trebuie ca acțiunea de a încerca determinarea unei persoane să îndeplinească următoarele cerințe prevăzute de lege:

1 încercare de a determina mărturia mincinoasă trebuie să se efectueze prin constrângere sau corupere.

2 persoana față de care este îndreptată acțiunea să aibă una din următoarele calități - să fie martor, expert sau interpret într-o cauză penală, civilă, disciplinară sau într-o altă cauză.

Cerința de la punctul 2 nu comportă nici un fel de discuții, nu același lucru se poate spune cu privire la prima cerință. Evident că în prezenta cauză nu se poate vorbi de corupere așa că rămâne să se analizeze constrângerea. A încerca determinarea prin constrângere înseamnă a sili (a obliga) o persoană să accepte în

mod forțat săvârșirea infracțiunii de mărturie mincinoasă, pe care de bunăvoie nu ar face-o.

Constrângerea trebuie să fie de natură a prilejui o stare de temere, sub stăpânirea căreia libertatea psihică a persoanei supuse acțiunii de constrângere este siluită. Nici pe departe în prezenta speță nu se poate vorbi de o astfel de constrângere, așa cum s-a arătat și mai sus, nici un moment O. G. nu a declarat că prin fredonarea versului subsemnata petenta ar fi obligat-o să accepte forțat să declare mincinos și nici nu i-a fost' insuflată acea stare de temere sub stăpânirea căreia să nu poată acționa altfel.

Concluzionând, niciun moment, martora nu a perceput pretinsa atitudine a petentei ca o amenințare, ci doar ca pe un fapt care i-a crea o stare de presiune și stres, firească de altfel, în contextul specific al cauzei în care era implicat soțul ei, ca martor denunțător al inculpatului pe care petenta îl apăra. Este de-a dreptul hilar să ne imaginăm că versul unui cunoscut șlagăr poate să creeze o stare de temere unei persoane care ar fi de natură a-i controla voința de a spune adevărul.

În practica judiciară (Tribunalul Suprem , secția penală , decizia nr. 345/1972) s-a stabilit că încercarea de a determina o persoană prin constrângere ori corupere să dea declarații mincinoase într-o cauză penală, civilă, disciplinară sau orice altă cauză în care se ascultă martori constituie infracțiunea prevăzută de art. 261 alin 1 Cod penal numai dacă s-au întrebuintat mijloace de constrângere, în caz contrar faptei lipsindu-i unul din elementele constitutive ale infracțiunii.

c) urmarea imediată Acțiunea de a încerca determinarea unei persoane la săvârșirea infracțiunii de mărturie mincinoasă are ca rezultat sau ca urmare imediată crearea unei stări de pericol pentru desfășurarea normală a activității de îndeplinire a justiției și deci pentru relațiile sociale a căror ocrotire este asigurată prin apărarea acestei activități. Urmarea imediată a acțiunii care constituie elementul material al infracțiunii constă în pericolul ca această acțiune să ducă la denaturarea probelor necesare pentru îndeplinirea justiției.

S-a învederat faptul că simpla solicitare a martorei de a nu mai fi audiată în prezența petentei (din cauza tonului iritant și de superioritate afișat de aceasta) nu duce la concluzia că prin acțiunea petentei s-a născut un real pericol al denaturării probelor, simplele speculații ale procurorului, în lipsa unui material probator în acest sens neputând conduce la susținerea acuzației și stabilirea vinovăției acesteia

La dosarul cauzei s-a depus de către petenta P. S. o cerere prin care aceasta a formulat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.341 alin.6 litera c Cod procedură penală care ar contraveni dispozițiilor art. 20 și art. 21 din Constituția României, art. 6 și art.13 din CEDO, solicitându-se sesizarea Curții Constituționale spre competență soluționare, iar la data de 17.04.2015 s-a solicitat sesizarea ICCJ în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept privind interpretarea dispozițiilor art.341 alin.6 litera c Cod procedură penală, urmând ca aceasta să lămurească următoarea chestiune de drept : dacă judecătorul de cameră preliminară investit cu soluționarea unei plângeri formulată împotriva soluției de renunțare la urmărire penală are posibilitatea ca, în urma admiterii plângerii, sa schimbe soluția din renunțare la urmărirea penală în clasare atunci când petentul

invoca unul din temeiurile de drept care atrag ca și consecință imediată pronunțarea unei soluții de clasare.

Examinând cele două cereri formulate judecătorul de cameră preliminară apreciază că acestea sunt întemeiate având în vedere următoarele considerente:

1. Cu privire la excepția de neconstituționalitate:

Potrivit art.29 alin.1 din Legea nr.47/1992 Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia.

Alineatul 3 al articolului mai sus menționat prevede că nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale.

Raportat la textul legal mai sus menționat apreciem că cererea de sesizare a Curții Constituționale este admisibilă întrucât aceasta privește o dispoziție dintr-o lege în vigoare, are legătură directă cu soluționarea cauzei, iar până în prezent Curtea Constituțională nu s-a pronunțat în sensul admiterii unei astfel de excepții privind dispozițiile art.341 alin.6 litera c Cod procedură penală.

Curtea apreciază totodată că excepția de neconstituționalitate invocată este întemeiată întrucât, cu toate că potrivit art.340 alin.1 Cod procedură penală, persoana a cărei plângere împotriva soluției de clasare sau **renunțare** la urmărirea penală, dispusă prin ordonanță sau rechizitoriu, a fost respinsă conform art. 339 Cod procedură penală poate face plângere, în termen de 20 de zile de la comunicare, la judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în prima instanță, în fapt, așa cum rezultă din art.341 alin.6 litera c Cod procedură penală, nu este prevăzută posibilitatea schimbării soluției din renunțare în clasare.

În aceste condiții apreciem ca exercitarea plângerii are un caracter pur formal, în fapt persoana neavând posibilitatea de a obține soluția urmărită, încălcându-se art.21 din Constituția României, potrivit căruia orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept, iar părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

De asemenea textul legal mai sus arătat este în contradicție cu dispozițiile art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului care prevede ca orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa și cu dispozițiile art.13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului potrivit cărora orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Accesul la justiție în materia penală presupune nu atât dreptul persoanei de a avea efectiv acces la un tribunal, cât dreptul acesteia de a vedea acuzația adusa supusa judecării de către un tribunal imparțial și independent, instituit în baza legii.

Dreptul la judecarea în mod echitabil este menționată alături de unele exigente de natura procesuală: judecarea în mod public, termenul rezonabil, instanța independentă, pronunțarea în public a hotărârii, protecția vieții private a părților, drepturile și libertățile apărute prin Convenție fiind concrete și efective, nu teoretice și iluzorii.

Raportat la exigentele impuse de Convenția Europeană a Drepturilor Omului apreciem că dispozițiile art.341 alin.6 litera c Cod procedură penală încalcă și dispozițiile art.20 din Constituția României.

2. Cu privire la cererea privind sesizarea ICCJ în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept privind interpretarea dispozițiilor art.341 alin.6 litera c Cod procedură penală

Potrivit art.475 Cod procedură penală dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că există o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective și asupra căreia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.

Din lecturarea textului legal mai sus menționat rezultă că pentru a fi admisibilă sesizarea fundamentată pe procedura prevăzută de art.475 și următoarele din Codul de procedură penală trebuie să îndeplinească următoarele condiții cumulative :

- să existe o problemă de drept de lămurirea căreia să depindă soluționarea pe fond a cauzei în care a fost invocată.

- sesizarea să fie formulată de un complet investit cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță;

- Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra chestiunii de drept printr-o hotărâre prealabilă, recurs în interesul legii, respectiv aceasta să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare

Analizând cererea de sesizare Curtea apreciază că aceste condiții sunt îndeplinite, chestiunea de drept fiind formulată în fata unui complet investit cu soluționarea cauzei în ultima instanță, a fost invocată în cursul judecății și nu au fost pronunțate anterior de către Înalta Curte de Casație și Justiție hotărâri prealabile sau în recurs în interesul legii, aceasta nefăcând nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

Referitor la ultima condiție, respectiv cea vizând legătura dintre chestiunea de drept și soluționarea pe fond a cauzei în care a fost invocată, în doctrină s-a statuat că această procedură nu poate fi utilizată pentru lămurirea unei chestiuni de fapt sau a unei chestiuni de drept care nu este determinantă pentru soluționarea cauzei.

Ori, în speță de lămurirea chestiunii de drept invocată este determinantă pentru soluționarea cauzei, aceasta ducând la dezlegarea raportului juridic penal dedus judecății.

Asupra chestiunii de drept privind interpretarea dispozițiilor art.341 alin.6 litera c Cod procedură penală (daca judecătorul de cameră preliminară investit cu soluționarea unei plângeri formulată împotriva soluției de renunțare la urmărire penală are posibilitatea ca, în urma admiterii plângerii, să schimbe soluția din renunțare la urmărirea penală în clasare atunci când petentul invocă unul din temeiurile de drept care atrag ca și consecința imediată pronunțarea unei soluții de clasare) apreciem ca judecătorul de cameră preliminară are posibilitatea de a schimba soluția de renunțare la urmărire penală în clasare atunci când petentul invoca unul din temeiurile de drept care atrag ca și consecință imediată pronunțarea unei soluții de clasare .

În acest sens menționăm că doar în acest fel plângerea formulată are finalitatea dorită, iar imposibilitatea judecătorului de a pronunța o astfel de soluție ar încălca dispozițiile art.6 CEDO.

Potrivit dispozițiilor articolului 476 alineatul 2 din Codul de procedură penală se va suspenda soluționarea judecării cauzei având ca obiect plângerea formulată de petenta P. S. împotriva soluției de renunțare la urmărirea penală dispusă prin rechizitoriul din 29.10.2014 emis în dosarul nr.103/P/2013 al DNA –Serviciul Teritorial Oradea până la pronunțarea hotărârii penale pentru dezlegarea chestiunilor de drept de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

Petenta P. S. a arătat că este nelegal faptul că există posibilitatea de a face plângere împotriva unei soluții de renunțare la urmărirea penală fără a exista și un text legal care să permită admiterea acesteia în situația în care plângerea este fondată.

Reprezentantul parchetului a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Față de toate aceste considerente, curtea în baza articolul 29 alin.1 și 4 din legea nr.47/1992 va sesiza Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 341 alin.6 litera c cod procedura penală care ar contraveni dispozițiilor art. 20 și art. 21 din Constituția României, art. 6 și art.13 din CEDO.

În baza art.475 raportat la art.476 alin. 1 cod procedura penală va sesiza Înalta Curte de Casație și de Justiție pentru a pronunța o hotărâre prealabilă pentru dezlegarea unei chestiuni de drept privind interpretarea dispozițiilor art.341 alin.6 litera c Cod procedură penală, urmând ca aceasta să lămurească următoarea chestiune de drept : dacă judecătorul de cameră preliminară investit cu soluționarea unei plângeri formulată împotriva soluției de renunțare la urmărire penală are posibilitatea ca, în urma admiterii plângerii, să schimbe soluția din renunțare la urmărirea penală în clasare atunci când petentul invoca unul din temeiurile de drept care atrag ca și consecința imediată pronunțarea unei soluții de clasare.

Potrivit dispozițiilor articolului 476 alineatul 2 din Codul de procedură penală va suspenda soluționarea judecării cauzei având ca obiect plângerea formulată de petenta P. S. împotriva soluției de renunțare la urmărirea penală dispusă prin rechizitoriul din 29.10.2014 emis în dosarul nr.103/P/2013 al DNA –Serviciul

Teritorial Oradea până la pronunțarea hotărârii penale pentru dezlegarea chestiunilor de drept de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

DISPUNE

În baza articolul.29 alin.1 și 4 din legea nr.47/1992 sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 341 alin.6 litera c cod procedura penală care ar contraveni dispozițiilor art. 20 și art. 21 din Constituția României, art. 6 și art.13 din CEDO.

În baza art.475 raportat la art.476 alin. 1 cod procedura penală sesizează Înalta Curte de Casație și de Justiție pentru a pronunța o hotărâre prealabilă pentru dezlegarea unei chestiuni de drept privind interpretarea dispozițiilor art.341 alin.6 litera c Cod procedură penală, urmând ca aceasta să lămurească următoarea chestiune de drept : dacă judecătorul de cameră preliminară investit cu soluționarea unei plângeri formulată împotriva soluției de renunțare la urmărire penală are posibilitatea ca, în urma admiterii plângerii, să schimbe soluția din renunțare la urmărirea penală în clasare atunci când petentul invocă unul din temeiurile de drept care atrag ca și consecința imediată pronunțarea unei soluții de clasare.

Potrivit dispozițiilor articolului 476 alineatul 2 din Codul de procedură penală suspendă soluționarea judecării cauzei având ca obiect plângerea formulată de petenta P.S.împotriva soluției de renunțare la urmărirea penală dispusă prin rechizitoriul din 29.10.2014 emis în dosarul nr.103/P/2013 al DNA –Serviciul Teritorial Oradea până la pronunțarea hotărârii penale pentru dezlegarea chestiunilor de drept de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

Data în camera de consiliu din 23 aprilie 2015.

Președinte,
S. I

Grefier,
A. I

Redactat Jud. S. I / 09.06.2015
Tehnred. A.I./09.06.2015/4 exemplare/